

АНОТАЦІЯ
навчальної дисципліни

«Спеціальна педагогіка»

(ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА)

Опис дисципліни

Кількість кредитів – 5

Загальна кількість годин –150 год.

Семестр – 5-й

Лекції – 32 год.

Практичні, семінарські – 32 год.

Самостійна робота – 86 год.

Вид підсумкового контролю – залік.

Керівник курсу: Фалинська З.З., кандидат педагогічних наук. Доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи.

Анотація дисципліни: Дисципліна є **вибірковою** складовою навчального плану.

Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить студенту сформувати індивідуальну освітню траєкторію.

Метою вибіркової навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка» є сформувати у студентів знання про закономірності розвитку дитини з особливими освітніми потребами; структуру, зміст та методичне забезпечення інклюзивного навчання; висвітлити загальні питання дидактики спеціальної освіти, науково-теоретичні засади корекційно-освітньої технології у роботі з дітьми з психофізичними порушеннями.

Завдання курсу:

- Ознайомити студентів з методологічними та теоретичними основами спеціальної педагогіки.
- Розкрити теоретико-методичні засади виховання навчання та розвитку дітей з різними нозологіями
- Ознайомити з сучасними тенденціями в спеціальній педагогіці; особливостями інклюзивного навчання в загально освітніх навчальних закладах.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність:

- ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

- ФК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- ФК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- ФК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- ФК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- ФК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- ФК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- ФК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- ФК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- ФК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- ФК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.
- ФК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука: об'єкт, предмет, мета, основні категорії та завдання.

Тема 2. Медико-клінічні основи спеціальної педагогіки.

Тема 3. Основи дидактики спеціальної освіти.

Тема 4. Загальні вимоги до організації змісту корекційно-розвивального процесу.

Тема 5. Особливості реалізації завдань спеціальної освіти.

Тема 6. Сучасна система освітніх послуг.

Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей з мовленнєвими порушеннями.

Тема 8. Психологія дитини з інтелектуальною недостатністю.

Тема 9. Психологія дітей з порушеннями функцій опорно – рухового апарату.

Тема 10. Особливості розвитку емоційно – вольової сфери дітей із ЗПР.

Тема 11-12. Особливості розвитку особистості при порушенні слуху та зору .

Тема 13-14. Синдром раннього дитячого аутизму та синдром Дауна.

Тема 15-16. Роль сім'ї у вихованні дитини з обмеженими можливостями.

Рекомендована література

Базова

1. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / За заг. ред. Н. Гаврик. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 368 с.

2. Дитина із синдромом Дауна / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, А. Василенко-ван де Рей, Н. І. Ліщук. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 48 с. — (Інклюзивне навчання).
3. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Засркова, А. О. Трейтяк. — К., 2016. — 68 с.
4. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи : Монографія. — К. : Фенікс, 2009. — 416 с.
5. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. / Людмила Андріївна Медвідь. — К. : Вікар, 2003. — 335 с.
6. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2015. 312 с.
7. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2016. 164 с.
8. Пахомова Н. Г. Спеціальна педагогіка з історією [Текст]: навч. посіб. для студ. спеціальності 6.010100 — «Корекційна освіта». Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. 280 с.
9. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. — Київ: ТОВ «Агенство Україна», 2019. — 300 с.
10. Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія та практика : колективна монографія / за ред. О. Д. Сафіна. Умань : Візаві, 2020. 376 с.

Допоміжна

1. Психологічний супровід інклюзивної освіти: підручник [колектив автор.; за заг. ред. Т. О. Докучиної]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2020. 172 с.
2. Основи соціалізації особистості: Методичні рекомендації / Автор - упорядник Р. В. Зозуляк. — Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2007. — 65 с.
3. Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навч. пос. 2017. Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 124 с.
4. Островська К. О. Індивідуальний маршрут дитини з розладами спектру аутизму. Навчальний посібник / К. О. Островська, І. П. Островський, Х. Я. Сайко. — 2017. — Львів: Малий видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. — 52 с.
5. Островська К. О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. — Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. — 110 с.
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху / За заг. ред. Л. С. Вавіної. — К.: Наук. Світ, 2009. — 168 с.
7. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку / За ред. Л. С. Вавіної. — К.: «АТОПОЛ», 2010. — 242 с.
8. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту / За заг. Ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. — К.: ТОВ «Поліпром», 2007. — 171 с.
9. Синьов В. М. Основи дефектології / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. — К. : Вища шк., 1994. — 141 с.
10. Синьов В. М. Психологія розумово відсталої дитини. Підручник. - К., 2008. - 359 с.
11. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. — К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. — 308 с.
12. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина I / І. В. Середя, В. А. Кисличенко. — Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. — 164 с.
13. Харченко С. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. — Луганськ: Альма-матер, 2006. — 320 с.
14. Логопедія. Підручник. / за ред. М. К. Шеремет. - К., 2015. - 776 с.
15. Ферт О. Порадник педагогу. Методичні рекомендації для вчителів дітей з ГРДУ. Електронний посібник. Львів, 2016. URL ПОПАДНИК ПЕДАГОГУ (2).

16. Ферт О.Г. Педагогічний супровід дітей з порушеннями психічного розвитку в інклюзивному освітньому процесі. Інноваційна педагогіка: Збірник наукових праць. Одеса, 2020. Вип.21 С. 73-78.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14> HYPERLINK
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14%2034>
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
6. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України No 852 від 15.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>